

14. Fromm Je. Razlichnye formy nasilija // Dusha cheloveka. – М.: Respublika, 1992. – S. 22-23.
15. Furmanov I.A. Agressija i nasilie: diagnostika, profilaktika i korrekcija/ I.A. Furmanov. – SPb.: Rech', 2007. – 480s.
16. Horni K. Nevroticheskaja lichnost' nashego vremeni. – М.: Progress, 1993. – S. 130
17. Horni K. Otnoshenija polov // Psihologija gospodstva i podchinenija: hrestomatija. – Minsk: Harvest, 1998. – S. 151.

O.V.Yehorova. The peculiarities of hostility display at boys and girls teenage. The basic approaches and definitions of hostility, existing in modern science are examined in the article. The analysis of conceptions and directions of medical and psychological researches of this phenomenon is conducted.

It is considered that most information in literature is devoted to the analysis of hostility display in various situations. Few researches are devoted to the study of problem of hostility and its psychological components in education process.

The peculiarities of hostility display at boys and girls teenage are considered. The conclusions about necessity to account the indexes of hostility in the work with teenagers are made. Social and psychological training for a correction and prophylaxis of hostility and aggression is formed. The perspective ways of subsequent research are presented.

Key words: hostility, anger, aggression, medical and psychological theories, personality, teenager, boys and girls.

Отримано: 11.09.2013 р.

УДК 316.614.5

І.М.Жмайло

Міжособистісні взаємини як соціально-психологічна проблема

І.М.Жмайло. Міжособистісні взаємини як соціально-психологічна проблема. Міжособистісні взаємини – необхідна умова життєдіяльності та повноцінного формування особистості. Вони означають взаємні зв'язки та впливи людей у процесі сумісної діяльності, яка характеризується єдністю і взаємообумовленістю процесів пізнання та спілкування людей, що беруть участь у цій діяльності. Міжособистісні взаємини виникають і складаються на основі певних почуттів, які народжуються у людей по відношенню один до одного. Спілкування розуміють як про-

цес взаємодії людини з людиною, де реалізуються міжособистісні взаємини. В системі міжособистісних взаємин у кожної людини своя міжособистісна роль, яка накладає на неї права та обов'язки.

Ключові слова: міжособистісні взаємини, взаємини, психологічні механізми, зміст, структура, види міжособистісних взаємин, емпатія, спілкування, ролі.

И.М.Жмайло. Межличностные отношения как социально-психологическая проблема. Межличностные отношения – необходимое условие жизнедеятельности человека и полноценного формирования личности. Они обозначают взаимные связи и влияния людей в процессе совместной деятельности, которая характеризуется единством и взаимообуславливанием процессов познания и общения людей, которые принимают участие в этой деятельности. Межличностные отношения возникают и существуют на основе определённых чувств у людей друг к другу. Общение понимают как процесс взаимодействия человека с человеком, где реализуются межличностные отношения. В системе межличностных отношений у каждого человека своя межличностная роль, которая накладывает на него определённые права и обязательства.

Ключевые слова: межличностные отношения, отношения, психологические механизмы, содержание, структура, виды межличностных отношений, эмпатия, общение, роли.

Постановка проблеми. Міжособистісні взаємини є однією з найважливіших та найретельніше вивчених як на теоретичному, так і на емпіричному рівні, проблем соціальної психології. Дослідники розглядають міжособистісні взаємини як головний та перспективний предмет соціальної психології, який дозволяє погодити та наповнити психологічним змістом результати досліджень як складних суспільних явищ, так і процесів міжіндивідуальної взаємодії, а також процесів реалізації конкретною особистістю своєї життєдіяльності. Соціально-психологічні дослідження потребують теоретичного уточнення і диференціації таких категорій, як «взаємини», «міжособистісні взаємини» та обґрунтування соціально-психологічних особливостей цих понять.

Аналіз останніх досліджень. Проблема міжособистісних взаємин включає вивчення багатьох аспектів: зміст міжособистісних взаємин (Б.Г.Ананьєв, В.Байон, Л.П.Буєва, Л.С.Виготський, К.Левін, О.М.Леонт'єв, В.С.Мерлін, Дж.Морено, Дж. Мід, Д.Тібо, Ф.Хайдер та ін.); механізми міжособистісних взаємин (Л.І.Божович, Є.С.Кузьмін, В.Б.Ольшанський, В.Є.Семенів, Л.А.Сулейманова); емоційні аспекти (Г.М.Андреева, Є.В.Андрієнко, О.В.Петровський).

Мета статті: в результаті теоретичного аналізу наукових джерел виявити та обґрунтувати соціально-психологічні особливості міжособистісних взаємин.

Виклад основного матеріалу. Для більш чіткого розуміння сутності міжособистісних взаємин доцільно уточнити такі поняття, як «взаємини» і «міжособистісні взаємини», які ми, як і інші дослідники, використовуємо як синоніми.

Взаємини – це взаємні стосунки між особистостями і групами, які будуються на основі стосунків учасників взаємодії, які сприймаються або прогножуються, взаємозв'язок, взаємовплив між ними [2].

Міжособистісні взаємини в психологічному словнику О. В. Петровського і М. Г. Ярошевського визначаються як зв'язки між людьми, які суб'єктивно переживаються і об'єктивно проявляються в характері і способах взаємних впливів, що проявляють люди у процесі сумісної діяльності та спілкуванні [9].

Інше тлумачення міжособистісних взаємин представлено в словнику М. Ю. Кондратьєва та В. А. Ільїна, як взаємозв'язки людей, які об'єктивно проявляються і відображаються в змісті та спрямованості реальної їх взаємодії та спілкуванні і породжують суб'єктивне бачення своєї позиції і становища інших, що, в свою чергу, визначає певний характер міжособистісних взаємозв'язків, перш за все, в рамках сумісної діяльності [7].

Міжособистісні взаємини, з одного боку, визначають психологічні особливості, ступінь інтенсивності і «знакову» спрямованість цілого комплексу атитюдів, диспозицій, ціннісних орієнтацій, соціальних стереотипів, нормативних приписів, які реалізуються в умовах прямої контактної та опосередкованої взаємодії людей, а з другого – виступають у якості тієї стимулюючої платформи, яка і формує саме цей характер і виразність цих соціально-психологічних феноменів, ефектів міжособистісного сприйняття та особистісних диспозицій в конкретній групі і при цьому в конкретних умовах сумісної діяльності та спілкування.

Отже, природа міжособистісних взаємин є достатньо складною. В них проявляються як індивідуальні якості людини (емоційні та вольові властивості, інтелектуальні можливості), так і засвоєні особистістю норми та цінності суспільства. В системі міжособистісних взаємин людина реалізує себе, віддаючи суспільству засвоєне від суспільства. Саме активність особистості, її дії, на думку К. Абульханової-Славської та О. Брушлінського, є важливою ланкою в системі міжособистісних взаємин.

Аналізуючи міжособистісні взаємини, А. Журавльов наголошує, що вказані взаємини – це звертання не до випадкових

короткочасних ситуативних контактів між людьми, а до відносно стійких довгих взаємин. Довгостроковий характер міжособистісних взаємин передбачає розгляд фактора часу у якості їх базової характеристики. Динаміка взаємин, їх перехід від однієї стадії до іншої, який супроводжується драматичними змінами почуттів та емоцій, невизначеністю, переговорами та т. п., – все це принципові питання теорії міжособистісних взаємин.

Зміст міжособистісних взаємин визначають наступні параметри:

- валентність, або оцінка взаємин, – позитивна, негативна, суперечлива, байдужа;
- позиція партнерів – домінування, залежність, рівність;
- ступінь знайомства – поверхові знайомства, приятельські, дружні, любовні, подружні, родинні [4].

Дослідники (Г. Андреева, Я. Коломінський, Т. Шибутані, А. Журавльов та ін.) важливішою специфічною рисою міжособистісних взаємин вважають емоційну основу. Це означає, що міжособистісні взаємини – це в різному ступені усвідомлені взаємозв'язки між людьми, які об'єктивно переживаються. В їх основі лежать різноманітні емоційні стани взаємодіючих людей. На відміну від ділових (інструментальних) стосунків, які можуть бути як офіційно закріплені, так і незакріплені, міжособистісні зв'язки іноді називають експресивними, підкреслюючи їх емоційний зміст [1; 4; 6; 11].

Міжособистісні взаємини виникають і складаються на основі певних почуттів, які народжуються у людей по відношенню один до одного. Саме почуття визначають міжособистісні взаємини. Дослідники об'єднують їх у дві великі групи:

1. Кон'юнктивні – це різного роду почуття, які зближують та об'єднують людей. В цьому випадку інша сторона виступає як бажаний об'єкт, відносно якого демонструється готовність до співробітництва, до сумісних дій та ін.

2. Диз'юнктивні почуття – це почуття, які роз'єднують людей, коли інша сторона виступає як неприйнятна, навіть як фруструючий об'єкт, відносно якого не виникає бажання до співробітництва та ін.

А. Журавльов до цих груп додає індіферентні (нейтральні) почуття, які передбачають прояв нейтрального ставлення до партнера (безучасність, байдужість). В окремих випадках емоційний зміст міжособистісних взаємин може бути амбівалентним (суперечливим) [4].

Отже, одиницею міжособистісних взаємин виступає почуття як стійке емоційне ставлення однієї людини до іншої. Зміст емоцій та почуттів, на думку дослідників, можна розглядати саме в рамках вивчення міжособистісних взаємин, ядро яких складають усвідомлені зусилля партнерів на те, щоб зробити свої почуття зрозумілими або, навпаки, сховати їх – все це спрямоване на те, щоб досягти згоди відносно того, ким вони хочуть бути один для одного.

Досліджуючи міжособистісні взаємини, науковці [2] визначили механізми, які їх регулюють:

– А.Бандура, Г.Келли, Д.Тибо вважають регулятором міжособистісних взаємин принцип винагороди та витрат;

– В.Ольшанський, О.Кузьміна і В.Семенов розглядають «привабливість людини для людини» як головний регулятор міжособистісних взаємин, а основним критерієм вважають задоволеність-незадоволеність один одним;

– згідно Л.Сулейманової, регуляторами міжособистісних взаємин є ціннісні орієнтації;

– вивчаючи міжособистісні взаємини дітей, Л.Божович виділила внутрішню позицію як їх важливий механізм, який визначає засвоєння дитиною цінностей колективу та прийняття їх у якості особистих мотивів діяльності. На думку автора, внутрішня позиція – це сукупність ставлень дитини до дійсності, відображення нею того становища, яке вона посідає у найбільш значущих відносинах у колективі однолітків. Внутрішня позиція яка не завжди усвідомлена дитиною, частіше за все проявляється у формі безпосереднього переживання та обумовлює мотивацію вчинків – все це впливає на взаємини дитини з однолітками.

Серед багатьох психологічних механізмів міжособистісних взаємин О.Бодальов [3] виділяє наступні:

– легкість і контактність, які слід розглядати як схильність до спонтанного спілкування та як безперервний процес, який задовольняє потребу в обміні інформацією, почуттями, підтримкою;

– довіра до партнера, яка включає очікування зворотної довіри та підтримки, надію та впевненість, що довіра не буде використуватись на шкоду партнеру;

– довірливість – негативна сторона довіри, яка виражається у необґрунтованому прагненні вірити на слово, вірити будь-якій людині, незважаючи на постійні розчарування, невиконання зобов'язань та обіцянь; носить захисний характер – в основі лежить емоційна та особистісна незрілість;

– розуміння – це накопичення та оперування системою вербалізованих знань про інших людей з метою досягнути максимальної відповідності суджень, оцінок, уявлень про людину, об'єктивно існуючим рисам, мотивам. Головним в цьому процесі є «розшифрування» мотивів, що дозволяє оцінювати конкретні вчинки та прогнозувати поведінку; розуміння може бути емпатичне, оптимістичне або раціональне, маніпулятивне, егоїстичне;

– емоційне притяжіння – передбачає емоційний розвиток, емпатію, потяг; вони актуалізуються у безпосередній взаємодії людей;

– прийняття людини – інтуїтивний процес згоди, готовності до взаємодії.

Вивчаючи проблему психологічних взаємин, М.Обозов приділяє увагу емпатії (відгук однієї особистості на переживання іншої), як важливому механізму розвитку міжособистісних взаємин. На думку вченого, емпатія має три рівні, між якими існують складні взаємозалежності [8].

Перший рівень (когнітивна емпатія), проявляється у вигляді розуміння психічного стану іншої людини без зміни свого стану.

Другий рівень передбачає емоційну емпатію не тільки у вигляді розуміння стану іншої людини, але і співпереживання та співчуття до неї, емпатичне реагування. Ця форма емпатії включає два варіанти. Перший пов'язаний з найпростішим співпереживанням, в основі якого лежить потреба у власному благополуччі. Інша, перехідна форма від емоційної до дієвої емпатії, знаходить свій вираз у вигляді співчуття, в основі якого лежить потреба у благополуччі іншої людини.

Третій рівень емпатії – вища форма, яка в повній мірі виражає міжособистісну ідентифікацію, що є не тільки мисленневою (такою, що сприймається та розуміється) та чуттєвою (то, що співпереживається), але і дієвою. На цьому рівні емпатії проявляються реальні дії та поведінкові акти з надання допомоги і підтримки партнеру по спілкуванню.

Отже, емпатія як механізм формування міжособистісних взаємин сприяє їх розвитку та стабілізації, дозволяє здійснювати підтримку партнеру, коли він особливо в ній має потребу.

Необхідним уточненням поняття «міжособистісні взаємини» є порівняння його з таким фундаментальним поняттям, як «спілкування». Якщо взаємини визначаються через поняття «зв'язки», то спілкування розуміють як процес взаємодії людини з людиною.

В західних соціально – психологічних системах описується, як правило, одна сторона спілкування, а контакт між людьми зводиться або до обміну інформацією, або до взаємодії, або до процесу міжособистісної перцепції.

У вітчизняній психології спілкування (виходячи з принципу єдності спілкування і діяльності) розуміється дуже широко, як така реальність людських стосунків, яка представляє собою специфічні форми сумісної діяльності людей.

На відміну від авторів, які розглядали спілкування як лише мовну комунікацію, В.М'ясищев розглядав спілкування цілісно, як процес взаємодії конкретних особистостей, які певним чином ставляться один до одного та впливають один на одного [5].

Одне з визначень, яке розкриває зміст спілкування, належить А.Журавльову: «Це процес взаємодії при наймі двох осіб, спрямований на взаємне пізнання, на установлення та розвиток взаємин, надання взаємовпливу на їх стани, погляди, а також на регуляцію їх сумісної діяльності» [4, с.123].

Саме у спілкуванні, як стверджують О.Бодальов, Я.Коломинський, Р.Немов, М.Обозов, розкриваються, формуються та реалізуються міжособистісні взаємини. І.Дубровіна, О.Данілова і А.Пріхожан розглядають міжособистісні взаємини як сутність спілкування, його результат. На їх думку, зародившись у процесі спілкування, міжособистісні взаємини впливають на нього, визначають зміст і тональність спілкування.

Отже, на практиці процес спілкування і міжособистісні взаємини пов'язані один з одним і, як зазначає В.Знаков, спілкування – це така форма взаємодії суб'єктів, яка визначально мотивується їх прагненням виявити якості один одного, і в ході якої формуються міжособистісні взаємини між ними [2].

Дослідники [11] зазначають, що в системі міжособистісних взаємин у кожної людини – своя міжособистісна роль, яка накладає на неї права та обов'язки. Міжособистісні ролі відрізняються від конвенційних ролей і хоча обидва типи ролей можуть визначатися на основі групових експектацій, між ними існує різниця.

Конвенційні ролі стандартизовані і безособові; права та обов'язки залишаються тими ж самими незалежно від того, хто ці ролі виконує. Але права і обов'язки, які встановлюються в міжособистісних ролях, цілком залежать від індивідуальних особливостей учасників, їх почуттів та переваг.

Незалежність міжособистісних ролей від конвенційних проявляється і в тому, що схожі міжособистісні взаємини можуть існувати у вельми різних становищах. Конвенційні ролі, які під-

ходять для класної кімнати і для місця роботи, є різними, але у зв'язках, які встановлюються між учителем та учнями і головою фірми зі службовцями, є багато спільного. Керівник може пригнічувати будь-яку індивідуальність, точно так само «залізною рукою» вчитель може керувати учнями. У деяких офісах переважає дух панібратства; подібно тому деякі класні кімнати характеризуються атмосферою веселості, де до вчителя звертаються без конвенційної пошани.

В дослідженнях структури міжособистісних взаємин використовується декілька підходів. В зарубіжних працях виділяють два аспекти взаємин: когнітивний, пов'язаний зі знанням, і афективний, пов'язаний з переживаннями, почуттями. Деякі дослідники додають в структуру аналізу спрямовуючий (*directiv*) елемент, який задає порядок і спрямованість потоку людських дій та мислей, і взаємодія людей отримує певний координований характер [12].

У вітчизняній науці при розгляді взаємин дослідники (Е.Аллахвердянц, Я.Коломинський, Б.Ломов, М.Обозов, І.Сушков) виділяють *три контексти*: когнітивний, афективний та конативний.

Когнітивний – передбачає усвідомлення того, що подобається або не подобається у міжособистісних взаєминах. Пізнавальна сторона взаємин виконує функцію уявлення властивостей суб'єкта, важливих для процесу взаємодії. Складаючись із окремих вражень, умовиводів, слідів пам'яті, стереотипів, переконань вона трансформується в цілісне сприйняття. Це дозволяє особистості обирати найбільш відповідну реакцію відносно іншого як на свідомому, так і на підсвідомому рівні.

Афективний – знаходить своє вираження в різних емоційних переживаннях людей з приводу взаємозв'язків між ними і, як правило, є провідним. Він включає «перш за все, позитивні і негативні емоційні стани, конфліктність станів, емоційну чутливість, задоволеність собою, партнером та ін.» [8, с.5]. Емоційна сторона повинна бути тісно пов'язана зі ступенем зміни соціальної системи та орієнтована на збереження її цілісності й розвиток. Тому вона відображає цінність учасника взаємодії з точки зору його внеску в існування системи, яка на даний момент актуальна для суб'єкта. Оскільки ця оцінка підпорядкована збереженню соціальної якості, своєю основою вона знаходиться на системі цінностей, які склалися в культурі спільноти. Дослідження ціннісного аспекту дозволяє зрозуміти природу та силу емоційної сторони взаємин.

Конативний – реалізується у конкретних діях. У випадку, якщо один з партнерів подобається іншому, поведінка буде доброзичливою, спрямованою на надання допомоги та продуктивне співробітництво. Якщо об'єкт не є симпатичним, то інтерактивна сторона спілкування буде ускладнена. Між цими полюсами є велика кількість інтеракції, реалізація яких обумовлена соціокультурними нормами груп, до яких належать ті, які спілкуються. Поведінкова сторона, виражена в соціальних установках особистості, визначає заздалегідь спосіб її реагування на соціальну ситуацію, яка складається у процесі взаємодії.

Висновки. Міжособистісні взаємини є складним утворенням і означають взаємні зв'язки та, відповідно, впливи людей в процесі сумісної діяльності, яка характеризується єдністю та взаємообумовленістю процесів пізнання та спілкування людей, що беруть участь в цій діяльності. Міжособистісні взаємини – необхідна умова життєдіяльності та повноцінного формування особистості, це процес, завдяки якому відбувається соціалізація особистості.

Список використаних джерел

1. Андреева Г. М. Психология социального познания: уч. пос. для студ. высш. учеб. завед. / Г. М. Андреева. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 288 с.
2. Байбародских А.А. Поэтапное формирование межличностных отношений у подростков с задержкой психического здоровья. На материале классов коррекционно-развивающего обучения общеобразовательной школы: дис. канд. психол. наук : 19.00.07 / Андрей Александрович Байбародских. – М., 2003. – 196 с.
3. Бодалев А. А. Личность и общение / А. А. Бодалев. – М. : Педагогика, 1983. – 272 с.
4. Журавлев А. Л. Социальная психология / А. Л. Журавлев. – М.: Форум, 2011. – 496 с.
5. Ильин Е. П. Психология общения и межличностных отношений / Е. П. Ильин. – СПб: Питер, 2009. – 576 с.
6. Коломинский Я. Л. Психология взаимоотношений в малых группах (общение и возрастные особенности): учеб. пособ. / Я. Л. Коломинский. – Минск: Тетрасистемс, 2000. – 432 с.
7. Кондратьев М. Ю. Азбука социального психолога-практика / М. Ю. Кондратьев, В. А. Ильин. – М.: ПЕР СЭ, 2007. – 464 с.

8. Обозов Н. Н. Психология межличностных отношений / Н. Н. Обозов. – К.: «Лыбидь», 1990. – 192 с.
9. Психологический словарь / Под. общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – 2-е изд. и доп. – М. : Политиздат. – 494 с.
10. Сушков И. Р. Психологические отношения человека в социальной системе / И. Р. Сушков. – М. : Изд-во «Институт психологи РАН», 2008. – 412 с.
11. Шибутани Т. Социальная психология / Т. Шибутани. – Ростов на Д: Феникс, 1999. – 539 с.
12. Brown R. The Role of Similarity in Intergroup Relations // The Social Dimension (European developments in social psychology. V 1., 2 / (Ed.) Н. Tajfel. Cambridge University Press, 1984. P.603-623

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Andreeva G. M. Psihologija social'nogo poznanija: uch. pos. dlja stud. vyssh. ucheb. zaved. / G. M. Andreeva. – М. : Aspekt Press, 2000. – 288 s.
2. Bajbarodskih A.A. Pojetapnoe formirovanie mezhlichnostnyh otnoshenij u podrostkov s zaderzhkoj psihicheskogo zdorov'ja. Na materiale klassov korrekcionno-razvivajushhego obuchenija obshheobrazovatel'noj shkoly: dis. kand. psihol. nauk : 19.00.07 / Andrej Aleksandrovich Bajbarodskih. – М., 2003. – 196 s.
3. Bodalev A. A. Lichnost' i obshhenie / A. A. Bodalev. – М. : Pedagogika, 1983. – 272s.
4. Zhuravlev A. L. Social'naja psihologija / A. L. Zhuravlev. – М.: Forum, 2011. – 496 s.
5. Il'in E. P. Psihologija obshhenija i mezhlichnostnyh otnoshenij / E. P. Il'in. – Piter: SPb, 2009. – 576 s.
6. Kolominskij Ja. L. Psihologija vzaimootnoshenij v malyh gruppah (obshhenie i vozrastnye osobennosti): ucheb. posob. / Ja. L. Kolominskij. – Minsk: Tetrasistems, 2000. – 432 s.
7. Kondrat'ev M. Ju. Azbuka social'nogo psihologa-praktika / M.Ju. Kondrat'ev, V. A. Il'in. – М.: PER SJe, 2007. – 464 s.
8. Obozov N. N. Psihologija mezhlichnostnyh otnoshenij / N. N. Obozov. – К.: “Lybid'”, 1990. – 192 s.
9. Psihologicheskij slovar' / Pod. obshh. red. A. V. Petrovskogo, M. G. Jaroshevskogo. – 2-е изд. i dop. – М. : Politizdat. – 494 s.
10. Sushkov I. R. Psihologicheskie otnoshenija cheloveka v social'noj sisteme / I. R. Sushkov. – М. : Izd-vo «Institut psihologi РАН», 2008. – 412 s.

11. Shibutani T. Social'naja psihologija / T. Shibutani. – Rostov na D: Feniks, 1999. – 539s.
12. Brown R. The Role of Similarity in Intergroup Relations // The Social Dimension (European developments in social psychology. V 1., 2 / (Ed.) H. Tajfel. Cambridge University Press, 1984. P.603-623.

I.M.Zhmailo. Interpersonal relationships as a social and psychological problem. Interpersonal relationships are the necessary condition of life and fully formation of a person. They represent the mutual connections and influence of people in the course of joint activity, which is characterized by a unity and interference of the processes of cognition and communication of people who take part in these activities. Interpersonal relationships arise and exist on the basis of certain feelings of one person to another. Communication is a process of interaction between people where interpersonal relationships are realized. In the system of interpersonal relationships, each person has his own interpersonal role, which imposes on him certain rights and obligations. In social psychology the interpersonal relations are considered to be the essence, the realization of communication, during which each person plays the interpersonal role.

Key words: interpersonal relationships, relationships, psychological mechanisms, contexts of interpersonal relationships, communication, interpersonal role.

Отримано: 15.09.2013 р.

УДК 159.9 + 316.6 + 616.89

О.А.Заржицкая

СОЦИАЛЬНЫЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ О ТЕЛЕ У СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ: РАЗРАБОТКА, АДАПТАЦИЯ И СТАНДАРТИЗАЦИЯ КОМПЬЮТЕРНОГО ВИЗУАЛЬНОГО ТЕСТА EmAT v 1.4 («Embodiment assessment tool v_1.4»)

О.А.Заржицкая. Соціальні уявлення про тіло у сучасній молоді: розробка, адаптація і стандартизація комп'ютерного візуального тесту EmAT v 1.4 («Embodiment assessment tool v_1.4»). У статті представлено результати адаптації та стандартизації нової авторської методики